

LA FARGA

REVISTA DE SALT

Estimats lectors,

Quan algú decideix escriure una carta ho fa amb l'esperança que serà llegida, i amb una mica de sort, fins i tot contestada. Penso que malgrat la decadència de la carta com a mitjà habitual de comunicació entre les persones, som molts els qui encara ens plau rebre, de tant en tant, la lletra d'algun amic o familiar, de qui -potser- fa molt de temps que no en sabíem res.

A la Redacció de LA FARGA ens lamentem sovint de la falta d'interès dels lectors vers la secció Cartes a LA FARGA. Només molt esporàdicament rebem algun escrit per a ser-hi publicat. I a fe que les opinions, les crítiques, els suggeriments sobre qualsevol aspecte de la nostra Revista, sobre el funcionament del Casal o bé referent a algun problema del poble, per dir uns exemples, són sempre ben rebudes i esperades. Entre altres motius perquè suposen un estímul en la nostra tasca, ja que demostren que LA FARGA que fem entre tots és llegida i interessa, i, el que és més important, que per aquest camí podem convertir-la en vehicle de relació entre tots els ciutadans.

Per això voldria, amics lectors, que aquesta meva carta servís per animar-vos a utilitzar les pàgines de LA FARGA per a expressar-hi les vostres idees. Amb tota llibertat. L'espai Cartes a LA FARGA està a la vostra disposició.

He de confessar, per altra banda, que els qui, un mes darrera l'altre, omplim les planes d'aquesta Revista trobem a faltar l'escalfor de les opinions dels nostres lectors. Certament ens agradaria que el monòleg que, de fet, constitueix el nostre treball, esdevingués diàleg. Que les idees circulessin en doble direcció. I que em donéssiu motiu no només d'escriure aquestes cartes del director sinó, a més a més, de contestar-ne.

Depèn de vosaltres, lectors. Animeu-vos.

Ben afectuosament,

Josep Cristòfol i Darné

M'ha alegrat molt la lectura dels articles publicats a "LA FARGA" del passat mes de setembre (núm. 124), dedicat a la transformació del que fa cinquanta anys eren uns hort i un antic convent de monges de Santa Clara, avui dia transformat en el Barri de la Plaça de Catalunya. Fa cinquanta anys, aquell bloc de pisos del carrer Abat Oliva, aleshores antic convent de monges de clausura, fou adequat pel règim franquista del Generalíssim, per internar-hi en règim de clausura, els combatents democràtics, catalanistes, comunistes o socialistes que amb tota legalitat havíem combatut contra un exèrcit il·legal, que ajudats per governs nazis i feixistes havien guanyat una guerra civil provocada per ells, i així, un convent de monges es va convertir en presó.

Aquest número de "LA FARGA", sobretot l'article per "el Meneró del Rec", bon amic meu, m'ha dut massa records perquè deixi també de fer-hi un comentari que recordi a la meva esposa els viatges que, baixant de l'autobús d'en Berga a la parada que feia cantonada amb el carrer de la presó, -desconec si aleshores es deia Abat Oliva-, venint ella des de Banyoles, on vivia a casa dels meus pares, venia dues vegades a la setmana a visitar-me en el lloc que aleshores havien convertit en presó provincial.

Naturalment, tot era diferent de l'actual plaça de Catalunya; i tant ella com jo en tenim un record llunyà i emboirat que no ens permet situar-la tal com era el 1942-43. Jo a dins, clausurat, on, quan dos germans que complien servei militar els tocava guàrdia a la presó, em tenien de vigilar des de la corresponent "garita", i des del carrer, la meva esposa només recorda les parades que hi tenia de fer esperant ser cridada per la visita, que a vegades me la feia acompanyada del nostre fill gran de tres anys o de la meva mare.

Vaig ser "client" del convent de les Clarisses, procedent d'altres

presons, des dels primers dies del mes d'octubre del 1942 fins al 26 de gener del 1943 que vaig ser alliberat. El pati a més de servir per passejar-nos, hi jugàvem a futbol. Teníem com un campionat entre els equips de les diferents sales. Jo jugava de mig centre de l'equip "Gratacels", format pels que dormien en el tercer pis. Hi havia futbolistes provincials ben coneguts, com foren en Gamell i en Rigau d'Anglès, en Pujades de Torroella de Montgrí, i d'altres que els seus noms ara no recordo. També hi havia una sala especial anomenada "la nevera", on tenien "hostatjats" els condemnats a la pena de mort, en espera de ser afusellats.

El mes curiós de la meva estada fou que per deixar-me'n sortir em varen obligar a casar-me catòlicament amb qui era i continua essent la meva esposa, que ja era mare de dos fills, i amb qui segons la llei d'aleshores només estàvem ajuntats, tot i haver-nos casat civilment en el Jutjat de Banyoles el 24 de juliol del 1937. I així, el dia 24 de gener del 1943 em deixaven sortir de la presó i acompanyat del cap de serveis, conduït fins a l'església del convent, on m'esperava la meva "companya" per ser benèfics i convertir-nos en matrimoni en un acte sacramental oficiat pel capellà de la presó Mossèn Feliu. Completant els ets i uts legals, també ens varen tornar a casar civilment.

Per fi, complimentats aquests requisits, el dia 26, dos dies després, em concedien la llibertat vigilada.

Fets de la meva estada a la presó, en podria explicar d'altres. Únicament amb les narrades, he volgut citar unes anècdotes que ajudin a recordar el que fou la plaça de Catalunya fa cinquanta anys i donar les gràcies a "La Farga" per haver-m'ho tornat a dur a la memòria.

Ventura Pau i Soler
(L'Avi Pau)

Espanya i el 92

Ja som al 1992. Els polítics i els publicistes l'han batejat com l'any màgic i emblemàtic.

Quatre fets s'emmarquen dins l'estat Espanyol que giren sobre el 92. Un 92 en què, segons els nostres dirigents, el món ha de girar la seva mirada cap a nosaltres. El món estarà a l'aguait del que passa a Espanya.

Per una banda els 500 anys de la descoberta d'Amèrica per Cristòbal Colón; per altra, l'EXPO Universal de Sevilla, i a Barcelona i algunes ciutats de Catalunya tindrem els Jocs Olímpics.

A això s'hi ha d'afegir, ja que Madrid no volia desenganxar-se del carro, que la capital del "reino" es convertirà enguany en la capital cultural d'Europa.

A redòs del positiu que hi pugui haver per la cultura, l'economia, les relacions entre persones, els intercanvis i el turisme de tot el món, els ciutadans hem de fer comptes i posar en una balança què s'hi aporta de positiu, de creatiu i d'inversió pròpiament dita, i per altra banda tenir en compte que en la cursa cap al 92, hi ha hagut malversacions de diners públics i persones i empreses que han fet el negoci de la seva vida emparant-se en xifres astronòmiques sobre allò que s'ha muntat per celebrar tant el V

Centenario, com l'Expo o les Olimpíades.

Resumir en una editorial tots els esdeveniments, actes i maremagnums que l'Estat Espanyol ha organitzat per donar relleu a l'any, no només és impossible sinó que hauria de ser tema central d'una FARGA, que segurament no farem pas.

Perquè només parlar del "Descubrimiento de Amèrica" amb tot el positiu i negatiu que hi ha en els fets ens podria portar a grans apassionaments que, erudits més preparats, ben segur que ja hi diran la seva.

I sobre els Jocs Olímpics, que aquests sí que ens toquen més de prop, quan s'acosti l'estiu haurem de dir-ne alguna cosa més. És la primera vegada que l'organitza una ciutat catalana, i els jocs han suposat un revulsiu econòmic i esportiu tant per Barcelona com per les subseus, com Banyoles. La llàstima, però és que malgrat tot l'ADOC no se n'ha sortit amb la seva i en Samaranch sí. Els atletes catalans a Barcelona, i a Catalunya, no podran desfilar sota la senyera catalana. Els lituans, però, sí que ho podran fer amb la seva bandera.

ANY XIV/Núm. 127

Gener 1992

PORTADA/ 1892-1992 Germanes Dominiques:
Cent anys de presència a Salt.

LA FARGA/Revista de Salt.

EDITA/Casal de Jubilats de Salt.

DIRECCIÓ/Josep Cristòfol i Darné.

COORDINACIÓ/M.ª Helena Romagós

CONSELL DE REDACCIÓ/Josep Cristòfol i Darné, Guillem Terribas i Roca, Lluís Mateu i Riera, Joan Boada i Reig, Jaume Bosch i Termes, Martí Fita i Casals, Eva Escuin i Dilmé, Miquel Àngel Ferrés i Fluvià, Agapit Alonso i Pont, Sebastià Parra i Nuño, Alicia Vila i Xavier Alberch i Fugueras.

COLLABORACIÓ HABITUAL/Antoni Brugués, Pitu Geli, Josep Guardiola, Maria Mercè Sánchez, Pili Fernández, Biblioteca Municipal Jaume Ministral i Masià i Josep Boó.

COLLABORADORS EN AQUEST NÚMERO/
Ventura Pau i Soler, Josep Cristòfol, Agapit Alonso, Martí Fita i Ferran Márquez.

COMPAGINACIÓ/Xarli Terribas i Roca.

CORRECCIÓ I ESTIL/Toni Ruscaleda.

FOTOGRAFIA/Martí Artalejo i Jaume Ollé.

DISTRIBUCIÓ/Pitu Geli

ADMINISTRACIÓ/Joaquim Boada i Reig

TIRADA/1.600 exemplars.

REDACCIÓ/Passeig Verdaguier, 1

Tels. 23 04 98 - 23 85 78

IMPRESSIÓ/Impremta Pagès, S.A.

C/. Eixampla, 8 - Tel. 42 01 07 - Anglès

DIPÒSIT LEGAL/GI-356-79

SUBSCRIPCIÓ ANUAL/1.200 ptes.

LA FARGA NO SE SOLIDARITZA NEEDED AMB LES OPINIONS EXPRESSES AMB LES SEUS ARTICLES SIGNATS I QUE PUBLIQUEM INTEGRAMENT RESPECTANT L'OPINIÓ DEL SEU AUTOR.

LA FARGA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS ARTICLES, SEMPRE I QUAN S'INDIQUI CLARAMENT LA SEVA PROCEDÈNCIA.

PREMI TRES DE MARÇ DEL 1989

SUMARI

CARTA DEL DIRECTOR.....2	Notícies varies.....10
CARTA A LA FARGA.....2	TEMA CENTRAL
EDITORIAL	Centenari de l'arribada de
Espanya i el 92.....3	les Dominiques.....11
FINESTRA OBERTA	TEVA/MEVA
El caciquisme que	Antònia Sanclimens.....12-13
s'apropa.....4	TEMA CENTRAL
IMATGES	El P. Coll fundador.....14-15
Que Déu ens agafi	El col·legi Mare de Déu del
confessats.....5	Roser de les Dominiques
D'ACÍ D'ALLÀ	de Salt.....16-21
L'Estat que ens vigila.....6-7	VIDA DEL CASAL
RECULL	Activitats.....22
Notícies varies.....8	CAGAFERRO
ESPIGOLANT	L'acudit foll.....23
LA CAPSA DE VIDRE	CAP I POTA.....23
De sis, dos.....8	COPSAT AL VENT
CRÒNICA	La Rosa i el seu xicot.....23

El caciquisme que s'apropa

El caciquisme és un sistema social en què una societat lliure, malgrat estar regida per una democràcia parlamentària i un estat de Dret, sovint és controlada pel predomini de persones o grups de pressió, que no tan sols busquen el seu propi benefici, sinó que destrueixen tota possible oposició o persones que els pugui ofuscar.

El caciquisme és el resultat de l'estructura social d'un poble.

* Històricament

Des d'un punt de vista històric les situacions que sostenien el caciquisme eren:

- La propietat de la terra.
- Domini ideològic de la població.
- Absència total d'oposició.
- Treballar per un tros de pa.
- Del monopoli de certs productes bàsics de la societat.
- etc. etc....

FACTORS QUE AFAVOREIXEN EL CACIQUISME

El caciquisme és conseqüència d'una determinada situació econòmica, social i política d'un poble.

*Econòmica: La situació econòmica d'un país és molt important per afavorir determinats estats de caciquisme, que encoberts sota

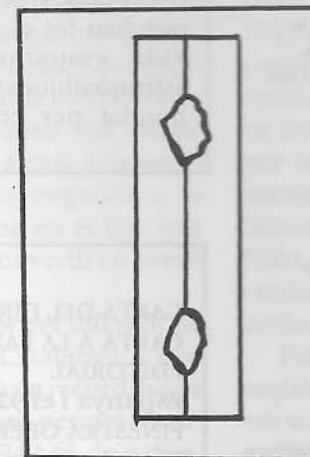
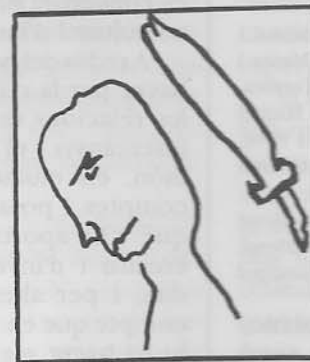
formes de mercat lliure pot portar a un desequilibri de la societat. Així, per exemple, ens trobem que no tothom té un sou i dels qui el tenen la major part és un sou d'un poder adquisitiu molt baix, ja que està desfasat el que ens ofereixen amb el que podem adquirir. Moltes famílies tenen economies de supervivència, mentre d'altres gaudeixen de les carteres més amples i poden adquirir el que vulguin.

També hi ha un índex molt alt de desocupats. Dels qui tenen feina, n'hi ha molts que no tenen el treball estable. Sovint es diu que els empresaris no volen "agafar" més gent.

Així mateix és conegut els qui van a buscar feina com a favor personal, el que suposa un sotmetiment d'aquella persona al qui li ha donat.

* Societat: Del sistema establert pel capitalisme, com a unitat bàsica pel funcionament de la societat, el consumisme. El capitalisme ha trobat la seva deu posant al mercat allò que els ciutadans volem i el que no volem. El consumir per consumir.

És una societat amb una absència total de valors. Destrucció de l'humanisme. Individualisme, etc...

pacions locals no tenen una base ideològica forta.

CONCLUSIÓ: Actualment dins la nostra societat lliure, amb democràcia parlamentària i regida per un estat de Dret, tenim el perill de caure en un caciquisme, d'aquells més ferotges. El caciquisme és una conseqüència de l'economia, la societat i de la política d'un determinat moment.

El caciquisme té terra abonada si la societat no té consciència política. I si ho examinem detingudament la quantitat d'afiliats, adherits, donats d'alta a partits polítics és baixíssim. I no hem d'oblidar que la participació en política, actualment, es fa mitjançant els partits polítics.

I cada dop tenim una societat més pobra ideològicament, i totalment incapaç de desenvolupar un moviment de masses que sigui capaç d'assentar unes noves bases estructurals per a una societat més justa.

En conseqüència, els cacics poden treballar i malgrat que no se'ls vegi, a ells no se'ls ha de veure, poden influenciar, manipular, blegar.... etc.

Avui dia ens trobem amb una societat cent per cent consumista, molt despolititzada i poc preocupada per assumptes socials. També molt individualitzada.

I és bo pensar i reflexionar cap on anem, ja que els ingredients bàsics per a un nou caciquisme ja són dins la societat, i algú els hi ha posat. I no sigui que dintre quatre dies estiguem immersos dins d'una realitat no desitjada.

* La política: Més o menys tots els partits polítics ofereixen els mateixos programes, essent l'equilibri de forces dins d'un mateix partit la principal qualitat per ser un grup fort. Però això dificulta al ciutadà per decidir qui són els uns i qui són els altres, ja que tots més o menys fan el mateix.

Per això molts ciutadans passen de tot. Moltes agru-

ASessoria
SALT

ASSESSORAMENT FET PER PROFESSIONALS

Fiscal, laboral, jurídic, civil, jubilacions, assegurances, empreses, comptabilitat, etc.

ESTEM AL SEU SERVEI AL:

c/ Major, 58

Telèfon 242457

SALT

...Que Déu ens agafi confessats

Els darrers dies de l'any i com ja és normal, els diferents mitjans d'informació fan els seus resums del que ha passat durant l'any que estem deixant.

Concretament els de TV-3 varen fer un resum d'una hora el diumenge dia 29 de desembre, que era com una mena de túnel del temps. Les coses que han arribat a passar durant un any!

Era en aquest any que va començar la Guerra del Golf, que en Kevin Costner va guanyar tants d'Oscars per "Bailando con lobos", el cop d'estat a Rússia, la persecució de gitanos i venedors de drogues per diferents barris de ciutats de l'estat, la mort per la Sida de famosos com Fredy Mercury, Fabià Puigserver o, per altres malalties, les escriptores Montserrat Roig o Maria Aurèlia Campmany... el Barça guanya la Lliga i durant tot l'any ens han estat parlant del 92, les olimpíades, l'expo de Sevilla, el descobriment d'Amèrica i de Madrid capital cultural.

Tot això i molt més en el panorama internacional. Tot això en només un any. En el panorama local serien també innombrables les coses que ens han passat i les que no s'han realitzats.

Davant de tots aquests fets, davant de totes aques-

canviat el timó de la història. I un fet que encara -en el meu cas- impressiona més, és el que a nivell de desastres, conflictes i lluites, estàvem acostumats que tot passava lluny, a Sudamèrica o a l'Àfrica. Els conflictes socials i les

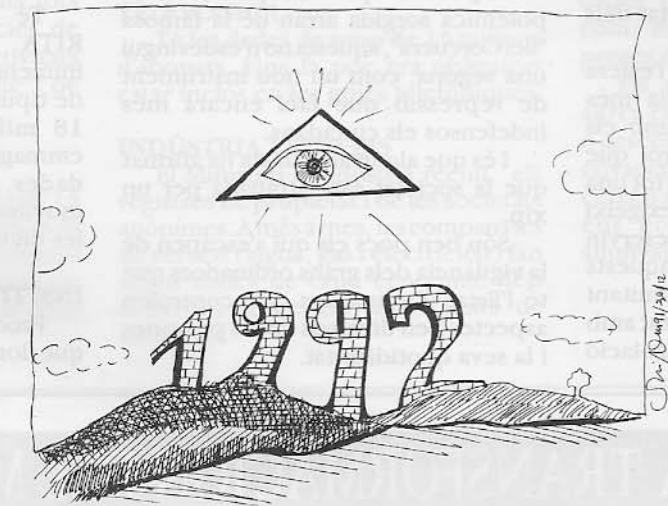
Rússia, a Geòrgia a Iugoslàvia. El ressorgiment del nazisme, el racisme, les persecucions, la violència...

Isi en un any han passat tantes coses, què ens passarà en un any com el 92, on hi estan posades moltes esperances, perquè comença a l'inici d'uns conflictes i d'uns dubtes que no hi ha res clar. En Gorbachov (Premi Nobel de la Pau) ja no és president, ja que no existeix l'estat que governava. El seu successor Boris Yeltsin, no em fa cap gràcia (i per desgràcia no és una opinió solament meva).

I tota aquesta moguda dels Jocs Olímpics, el "quinto centenario" i tot el que això arrossega, tampoc ho acabo de veure massa clar. I entremig, eleccions a la presidència de Catalunya.

És per això que, davant de tot aquest panorama, agafo aquesta frase tan popular: Benvingut el 92 i que Déu ens agafi confessats.

Guillem Terribas

tes imatges, cada vegada ens és més difícil poder pair en unes quantes ratlles, en un espai de ràdio o en les imatges de la televisió, tots aquests esdeveniments que molts d'ells han

lluïtes entre pobles o les guerres civils. Però ara no. Ara resulta que en els resums no hi surt pràcticament res d'aquests llocs. I tot s'ha traslladat aquí, al costat nostre. A

Estanc *Estanc* *Estanc* *Estanc* *Estanc*

Estanc

SALT

El vostre estanc

Restaurant La Brasa
Tel. 23 14 15

*Bon pa, bon vi, bona taula i bona brasa
són senyal de bona casa.*

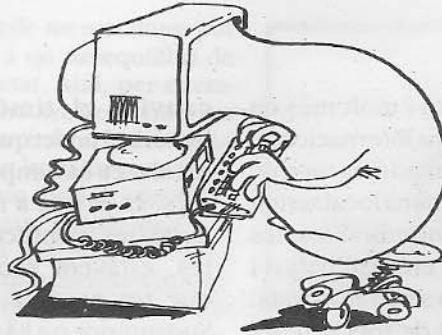
Bar L'ESPELMA
Tel. 23 20 20

Major de Salt, 260 - Salt (Girona)

L'Estat que ens vigilia

En temps del liberalisme econòmic, l'únic paper que se li assignava a l'Estat era el de posar ordre i fer de gendarme en les relacions, gairebé sempre d'explotació, entre l'empresari i els obrers (segle XIX-principis del XX). La doctrina econòmica que imperava era el famós "laissez faire, laissez passer", i ben pocs preveien que amb el temps l'Estat, ja no diguem del comunista o del socialisme real, sinó l'Estat liberal fomentador de les lliures i plenes relacions de mercat, esdevindria a les darreries del segle XX un controlador gairebé total de les decisions econòmiques, de la vida de les persones i de la intromissió en la intimitat dels ciutadans.

La intromissió de l'Estat en l'esfera personal i íntima és cada dia més preocupant! La informàtica amb els recursos generadors de control que pot oferir dia a dia, fan que fins i tot una economia liberal com la nostra exigeixi del legislador lleis que ens preservin de la intimitat personal. En aquests moments les Corts estan tramitant una llei reguladora de la privacitat amb el rebuscat nom de "Llei de Regulació

del Tractament Automatitzat de les Dades Personals.." (LORTAD).

Esperem que després de la polèmica sorgida arran de la famosa "lleï Corcuera", aquesta no n'esdevingui una segona, com un nou instrument de repressió que faci encara més indefensos els ciutadans.

I és que algun articulista ha afirmat que la societat està atrapada per un xip.

Són ben pocs els qui s'escapen de la vigilància dels grans ordinadors que té l'Estat. Ordinadors que controlen aspectes ben diversos de les persones i la seva quotidianitat.

Vegem alguns d'aquests superordinadors, quines funcions fan i en quin àmbit interfereixen en la nostra vida privada.

MINISTERI DE L'INTERIOR

Aquest ministeri té el superordinador BERTA, qualificat per algú com un dels més grans del món.

Emmagatzema tota la informació relativa a DNI, passaports, fitxers policials, matrícules de cotxes, estadístiques de trànsit, inscripcions a hotels.

MINISTERI D'ECONOMIA

Té el sempre temut ordinador RITA. Aquest guarda en la seva immensa memòria informàtica dades de tipus econòmic i social d'almenys 18 milions de contribuents. Pot emmagatzemar uns 750 milions de dades. A més a més registra els moviments de capital, el patrimoni i les divises.

INSTITUT D'ESTADÍSTICA

Processa milers de dades diferents, que donen contingut als informes que

LA TRANSFORMACION DEL MITO

NUEVA GAMA LANCIA DELTA

Para LANCIA renovar al mítico DELTA, era un reto. Y lo hemos conseguido, desarrollando un automóvil con un espíritu nuevo, exclusivo, con poder. Desde la nueva versión LX con un motor de 1.500 cc, hasta la agresividad del nuevo HF INTEGRALE 16 V. La nueva gama DELTA llenará de satisfacciones a los que consideran que conducir es un placer.

LA DIFERENCIA DE VIAJAR EN LANCIA

Concesionario Oficial:
VITSA, S. A.

Exposición y Venta: Avda. Sant Narcis, 28.
Tel. 24 12 12.

GARATGE INTERNACIONAL
ROBERT VIDAL, S.A.

Servicio Oficial Postventa y Recambios.
Ctra. Girona-Anglés (Afores Salt). Tel. 24 30 62

FIAT
TECNOLOGIA LIDER

periòdicament elabora: renda familiar hàbits de compra, tendències de vot, malalties, índex de preu al consum, cens municipal i electoral, estrats socioeconòmics, migracions internes i externes.

EDUCACIÓ I CULTURA

S'enregistren les dades sobre escolars, batxillerats i universitaris. També recull dades de professors i funcionaris. Dades personals i socioeconòmiques de l'alumnat. CULTURA recull dades sobre els autors de les obres.

GUÀRDIA CIVIL

L'ordinador batejat amb el nom de "Duque de Ahumada" té gravats tots els permisos d'armes i llicències de caça i pesca. Recull també activitats sobre terroristes i sobre tràfic de drogues.

MINISTERI DE TREBALL

Controla les dades sobre més de 13 milions de treballadors i afiliats a la Seguretat Social. També recull informació del "Instituto Nacional de Empleo" amb dades sobre l'atur de la població.

MINISTERI DE JUSTÍCIA

En les seves xarxes informàtiques s'emmagatzemen tota mena de dades del registre civil; naixements, matrimonis, divorcis, canvi de nom o cognom... També recull dades referents a plets, judicis, etc....

MINISTERI DE SANITAT

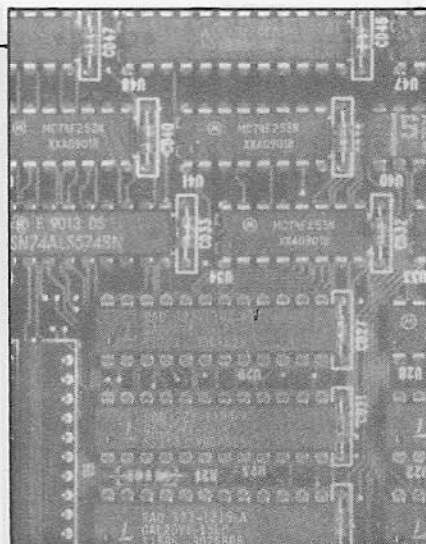
Té en projecte informatitzar tota la xarxa hospitalària i interconnectar els diferents punts d'entrada de la informació. Així podrà controlar l'historial clínic de més de 170 hospitals amb dades personals i de vegades confidencials (antecedents familiars, vida sexual, etc...)

TELFÒNICA

Té les dades de prop de 15 milions d'abonats. Fins fa poc era obligatori estar inclòs en les guies telefòniques.

INDÚSTRIA I SERVEIS

El Ministeri d'Indústria recull, els registres de propietat i de les societats anònimes. A més a més, les companyies de serveis (aigua, gas i electricitat) fan servir dades de caire econòmic dels usuaris i sobre els seus hàbits de consum.

Els grans ordinadors de l'estat emmagatzemen milions de dades i controlen la nostra vida privada.

ALTRES

També intervenen en el control de dades personals altres institucions com: Bancs i Caixes d'Estalvis, Empreses de Marketing, etc...

Els superordinadors Rita, Berta i altres en mans de qualsevol desafortat o descontrolat són eines perilloses que envaeixen la nostra intimitat i exerceixen sobre nosaltres una pressió que ens converteix en números, tot allunyant-nos de ser més lliures.

Martí Fita

frigoríficos del ter S.A.

**ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC
I SALA D'ESPECEJAMENT N.º R.S. 10.4125/CAT - 10.03930/GE**

C/. Major, 419 - Tel. 23 31 11*
17190 SALT

Fax 24 45 18 - Telex 56204 FTER-E
Apart. correus 239 - 17080 GIRONA

Activitats

- * Exposició "Catalunya, amb el Tercer Món". Del 17 de desembre al 12 de gener. Museu de Salt.
- * Curset de cuina de Nadal. Les Bernardes. Professora Núria Lladó. Del 12 al 19 de desembre.
- * Teatre amb el grup "La Fanfarra" que representà l'obra "Malic l'enamorat". Can Panxut. 15 de desembre. Organitza: Rialles.
- * Exposició de gravats d'Antoni Vila. Fins al 15 de desembre. Les Bernardes.
- * Exposició de dibuixos "Les Petites Històries" de Pilarín Bayés. Del 15 al 31 de desembre. Les Bernardes.
- * Concert al pavelló d'Esports amb motiu de la Diada del Soci. Cobla Ciutat de Girona. 6 de desembre. Organitza: Salt Sardanista.
- * Pastorets durant els dies de Nadal. 8è. EGB. Dominiques. Can Panxut.
- * Exposició "Quatre anys de fotografia naturalista". desembre. Can Panxut.
- * Campionat Provincial d'Escacs. Tots els diumenges al matí a l'Institut de Batxillerat Salvador Espriu. Club d'Escacs Salt.
- * Recital de cançons "Veus de Besalú". 22 de desembre. Hospital Psiquiàtric.
- * Pessebre Vivent. 29 de desembre. Hospital Psiquiàtric.
- * Pastorets. 2 de gener. Representats pel 8è. curs d'EGB. Dominiques de Salt. Hospital Psiquiàtric.
- * POP (Portes Obertes Pavelló). 2, 3 i 4 de gener.
- * Ruta de la Pau, parròquia Sant Cugat. 28 de desembre.

El Talleret de Salt vol convertir Can Panxut en el seu centre estable

Comença a ser hora que es faci, sobre l'Ateneu de Can Panxut, un debat profund i seriós. A Salt ens cal un teatre estable i decent, pràctic i funcional on també s'hi puguin representar obres alternatives al Municipal de Girona, i on els grups locals (Talleret, Safareig, gent aficionada...) hi disposen de lloc per a la seva expressió i creativitat.

Cal que l'Ajuntament i les nostres Institucions (Diputació, Generalitat) es posin d'acord i també hi posin els calers per a bastir un espai que per a Salt és obvi i ens fa falta com el pa que mengem.

****

Demanem una passera i ens projecten una variant

La Generalitat projecta fer la variant oest de Girona

Cops amagats, no! La Generalitat projecta una variant oest pels termes de Sant Gregori, Salt, Bescanó i Vilablareix.

Ens agradaria saber què hi ha darrera aquesta notícia que ha facilitat el director general de carreteres, Sr. Jaume Amat. Després de l'oposició de Salt al traçat del MOPU, després de la polèmica variant per les Gavarres i Sant Daniel, ara que no ens surti un director general que diu que no coneix gaire el terreny i ens vulgui fer una variant sense demanar-la.

Perquè el màxim que s'ha demanat des de Salt és una passera: una passera QUE COMUNIQUI LES DUES ribes del Ter els dies (que són la major part) que el riu porta poca aigua.

"De sis, dos"

Avui dia, si parlem "De 6, 2" molts poden pensar que parlem de la loteria primitiva, del 6/49, de la Bonoloto, o d'algun altre joc d'atzar, que el ple sigui el sis. Ja que de sis, més complementaris, n'hauríem encertat dos.

Però si parlem "DE SIS, DOS" aquí a Salt, també podem parlar que aquí fa pocs anys hi havien 6 convents d'ordres religioses diferents i que actualment només en queden dos. Uns han anat a un altre lloc i d'altres s'han fusionat amb un altre centre de la mateixa ordre.

Els motius que hagi passat això són dos: primer, el gran creixement urbanístic del poble que suposa que unes ordres que en principi haurien d'estar aïllades queden al mig de la ciutat. I un altre motiu és la gran secularització de la societat, amb una gran crisi de vocacions, el que fa que es reestructurin els convents.

Fa molts pocs anys a Salt, teníem 6 comunitats religioses d'Ordres diferents: Clarisses, Cor de Maria, Sant Vicenç de Paül, germans de La Salle, Bernardes, i Dominiques.

D'aquestes 6 ordres religioses que hi havien al poble, només n'han quedat dues: les Germanes de Sant Vicenç Paül i les Germanes Dominiques, que actualment fa 100 anys que exerceixen la docència al nostre poble.

Les Clarisses van marxar a Vilobí i el convent de Santa Clara es va enderrocar. Les Germanes del Cor de Maria van acabar la seva tasca al plegar la guarderia. Els Germans de La Salle van vendre el col·legi i van centralitzar el centre a La Salle de Girona, amb serveis d'autobusos per als alumnes del poble. I les Bernardes són a Sant Medir.

I així, de sis convents, comunitats religioses, monestirs, etc... que hi havia al poble, només en tenim dos.

Undara

AUTO TALLER

F. FELIU

C/. Pere Coll Guitó, 22 - Tel. 23 19 73 - SALT

Ctra. Nacional II (Encreuament Caldes)
Tel. 46 03 66 - CALDES DE MALAVELLA

BURCH constructors, s.a. Salt

- * CASES
- * AMPLIACIONS
- * REHABILITACIO

C/. Processó, 57 - Tels. 23 86 02 - 23 43 59
17190 SALT (Girona)

V CONCURS DE MONOGRAFIES

El dia 21 de desembre va tenir lloc a la Biblioteca Ministeral i Masià el lliurament de premis de la V Convocatòria de Monografies Locals.

Els membres del jurat qualificador, integrat per Jordi Casals, Tinent d'Alcalde d'Educació i Cultura; Enric Mirambell, Cronista Oficial de la Ciutat de Girona; els professors d'Institut, Montserrat Manent, Joan Serrat, Joan Verdguer i com a secretària Antònia Gimbernat, van donar a conèixer els noms dels guanyadors d'aquest any del Concurs de Monografies Locals.

Dins l'apartat d'investigació històrica, el primer premi fou per Joaquim Daban i Massana amb l'obra: "La Postguerra a Salt" 1939-1960. Estudi demogràfic i polític. Quim Daban és membre del Taller d'Història de Salt.

En l'apartat de Ciències Naturals, el primer premi fou per l'obra "El Salt dels ocells", realitzada conjuntament per Miquel Boix, Alfons Mateu, Xavier Sunyer i Joan Pibernat, membres del col·lectiu "Amics de les Deveses".

L'accèssit fou per Marta Picó i Micaló amb l'obra "Un Salt en el temps".

A més dels membres del jurat foren presents a l'acte, l'alcalde de Salt, Xavier Corominas, i el Delegat de la Caixa a Salt. Enhorabona als guanyadors.

CATALUNYA AMB EL TERCER MÓN:

El 17 de desembre va tenir lloc, al

Museu de Salt-Museu Recursos Hidràulics, la inauguració oficial de l'exposició "Catalunya amb el tercer Món", del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

Aquesta mostra pretén exposar l'estat de la cooperació solidària amb els països del Tercer Món, alhora que sorgeix com una iniciativa de sensibilització de la societat davant d'aquest problema.

La mostra consta de 25 plafons i un video.

Això es completa amb uns 25 plafons i un muntatge de la Comissió d'Agermanament Salt-Quilalí, on s'informa de l'estat de l'agermanament.

També s'ha creat un Recurs Educatiu específic, perquè els centres escolars interessats puguin treballar-hi.

PREMI PER A UN VIDEO

Deu jubilats del Casal d'Avis de Les Bernardes, han guanyat el concurs audiovisual convocat per la Direcció General de Trànsit, sobre "El Trànsit vist pels nostres majors", consistent en una estada a les Illes Canàries, pel seu video "Una aventura quotidiana" que reflecteix els perills que es presenten als ancians a l'hora de sortir al carrer.

Els deu guardonats van rebre el dia 3 de desembre un premi simbòlic que

va ser entregat pel Sr. Salvador La Torre, en representació del Cap Provincial de Trànsit de Girona. A l'acte també van assistir l'Alcalde de Salt, Xavier Corominas, i el Cap de la Policia Municipal de Salt Josep Antoni Quezada.

Els guanyadors han estat: Josep Pi, Josepa Gimeno, Rosa Costa, Consol Casacuberta, Conxita Pujol, Ramona Font, Fèlix Xuclà, Joaquina Pibernat, Gregòria Anton i Estrella Roca. Enhorabona.

GERTRUDIS MORET

L'Ajuntament de Salt va aprovar en el ple del 16 de desembre del 1991, posar el nom d'ESCOLA PÚBLICA DEL VEÏNAT GERTRUDIS MORET, a la nova Escola Pública del carrer Enric Granados.

Gertrudis Moret va ser una mestra que va exercir la docència al nostre poble durant 50 anys en temps difícils.

El nom de Gertrudis Moret va ser proposat pel Taller d'Història de Salt a les Institucions del poble, a fi de recuperar aquesta persona que tant va fer pel l'educació al nostre poble.

Cal recordar que el número 2 dels QUADERNS D'HISTÒRIA DE SALT, revista que edita el Taller d'Història, està dedicat íntegrament a Gertrudis Moret.

AGENT OFICIAL PER A SALT

GUDAYOL
AUTO-TALLER S. A.

EXPOSICIÓ I VENDA:

Carrer Major, 156
 Telèfon 24 20 43
 17190 SALT

El centenari de l'arribada de les Dominiques a Salt (1892-1992)

Aquest any 1992 es compleix 100 anys de l'arribada de les Germanes Dominiques de l'Annunciata al nostre poble.

Un fet significatiu que el col·legi Mare de Déu del Roser del carrer Llarg ho celebrarà commemorant-ho amb molts i diversos actes en el curs de l'any.

LA FARGA -Revista de Salt, com a testimoni del que s'esdevé a la societat saltenca, no vol deixar passar per alt aquest fet, i vol dedicar el tema central d'aquest número a comentar, encara que

sigui molt general, alguns aspectes del col·legi de les Dominiques durant aquests cent anys.

Han estat moltes les noies (avui àvies i mares), i també nois, que han passat per l'escola Mare de Déu del Roser.

Una escola afincada al cor del barri vell i que va néixer prop de les fàbriques per donar una cultura a noies que des de ben joves havien d'anar a treballar a les indústries del nostre poble.

Caldria remarcar, per altra banda, que, després del tancament dels Ger-

mans de la Salle, a finals dels anys 70, el col·legi de les Dominiques és l'únic de caràcter confessional que resta a Salt.

Resseguir la història del col·legi és d'alguna manera, resseguir una petita part de la història de Salt enmig de moments difícils i moments dolços, enmig de moments de crisi, moments d'il·lusió....

Col·lectiu de Redacció

PEDRA BANYOLES®

PEDBA

Explotació i elaboració
de la pedra de Banyoles

**MARBRES
PORQUERES**

MARBRES, PISSARRES I PEDRES NATURALS

Foto: Martí Artalejo

Antònia Sanclimens Torras, "L'Hermana Antònia"

L'"hermana" Antònia, nascuda a Montmajor (Berga), la gran d'una família de set fills, és una saltenca amb totes les de la llei. D'ençà que l'any 1947, quan ja era religiosa, va arribar a Salt per substituir una germana del col·legi de les Dominiques de l'Anunciata, s'ha identificat plenament amb el poble i no se n'ha mogut més.

Quants anys tenia quan va decidir fer-se religiosa de les Dominiques?

Va ser als 23 anys quan em vaig adonar que volia entregar-me totalment als altres i que el meu ideal de vida era el religiós. Aleshores em vaig decidir per les Dominiques perquè ja les coneixia i havia fet algunes trobades amb elles. El seu apostolat i la seva manera de viure em van agradar. A casa, dos germans meus són sacerdots i el més gran fa 30 anys que està de missioner al Brasil.

Quants anys ha dedicat a l'ensenyament?

El març de 1947, des de Vic, on jo havia

estudiat magisteri i pàrvuls i hi havia estat fent pràctiques, van decidir enviar-me a Salt a substituir una monja, la germana Emília Quatrecazes, que ja feia 30 anys que estava aquí. Com que es va posar malalta i ja era força gran jo vaig arribar a mig curs per ocupar el seu lloc. Des d'aleshores sempre he estat aquí. Només una vegada em van traslladar durant un curs, de setembre a juny, però després hi vaig tornar.

Què té Salt que l'hagi fet quedar?

Quan vaig arribar em va agradar molt. M'hi vaig identificar de seguida. No he pensat mai d'anar a viure a un altre lloc. Suposo que són maneres de ser de cadascú. Salt va ser el meu

Foto: Martí Artalejo

primer destí i aquí m'hi he sentit bé.

Ara fa uns quaranta-quatre anys que està aquí, vostè deu haver viscut molts de canvis en l'escola.

Sí. Quan jo vaig arribar a l'escola era només de noies. Abans ja havien tingut nens fins a set anys però els havien tret. Més tard, a petició dels pares es van tornar a acceptar i posteriorment l'escola es va plantejar la possibilitat d'acceptar-los fins als catorze. El tipus d'ensenyament també variava. Les nenes fins als nou anys tenien una ensenyança global. Després d'aquesta edat ja es decantaven cap a batxillerat, comerç o bé seguir estudiant fins als catorze anys i anar a treballar.

Stein Papereria tècnica · Copisteria

Pompeu Fabra, 11 - Tel. 20 39 44 - GIRONA
Migdia, 11 - Tel. 21 35 65 - GIRONA
Ronda Barcelona, 3 - Tel. 50 38 70 - FIGUERES

CONFITERIA

PASTISSERIA

MARGENAT

Telèfon 23 06 79

Especialitat en gelats

C/. Major, 57 - SALT

Al principi l'escola només la portaven les religioses?

Sí, quan jo vaig arribar les germanes eren les úniques que feien classes, però cap als anys seixanta o finals dels cinquanta hi va haver un gran augment del nombre de matrícules i va fer plantejar la idea de contractar professorat seglar. Quan l'escola va ser mixta es van voler agafar professors i no només professores, i des de llavors que sempre n'hi ha un o dos.

Considera positiu que les escoles siguin mixtes?

Molt. Al només tenir nenes l'ensenyament era diferent, al barrejar-se amb nens es fa molt més complex i el canvi és gran però bo i molt positiu. Així no els costa tant relacionar-se amb nens. Quan es va voler que l'escola fos mixta es van fer les consultes necessàries i es van demanar tots els permisos. El professorat que hi havia va veure deseguida que era una necessitat. En aquest sentit l'escola ha estat sempre al dia.

Ha vist molts de canvis en la mainada d'avui i la d'abans?

Abans, com que en la família es vivia d'una manera molt més tran-

quil·la, els nens venien més calmat a classe. La convivència era més tranquil·la i els nens confiaven més en els professors. Els canvis els han portat la societat, la televisió, els mitjans de comunicació i la concepció que ara hi ha de la família.

Ara ja fa uns quants anys que no fa classes, a què es dedica?

Bé, als seixanta-dos anys em van proposar que deixés de donar classes a pàrvuls i fes de professora de reforç a aquells nens que anaven endarrerits. Com que vaig veure que cada vegada em costava més ho vaig acceptar i ho he estat fent fins aquest any que la Generalitat ens n'ha concedit una. Ara dono catequesis, faig trobades amb la gent gran de "Vida Creixent" i m'encarrego dels aliments que es necessiten per al menjador de l'escola, miro que no hi falti res.

Era partidària d'una educació rígida i estricta?

No, crec que els professors com més contacte tinguin amb el nen l'educació va més bé i es crea un altre tipus d'amistat. No puc veure que el nen concebi el professor com a aquella persona que li està sempre a sobre, tot i

Foto: Martí Artalejo

que alguna vegada faci falta.

Recorda alguna anècdota?

En aquests moments no però els alumnes sempre et donen sorpreses, bones i no tan bones, que al final és per fer-se un tip de riure.

Molts alumnes la recorden com la germana que cuidava les plantes i els ocells.

De petita, al viure en una casa de pagès, hi he conviscut i sempre n'he tingut. Crec que les plantes i els animals donen vida. A mi em complementen i em relaxen molt, sobretot les plantes. Abans en tenia moltes però ara em costa més de cuidar-les i no en tinc tantes.

Què demanaria o retrauria a la societat?

Que s'aturés a escoltar el poble. A tot-hom ens convé pararnos per ser capaços d'escoltar i poder actuar. Avui en dia, es porta un ritme tan accelerat que no hi ha temps per fer-ho. Potser aleshores ens respectaríem més i seríem més acollidors. També trobo que s'han perdut alguns valors morals i ètics. Ara, tot i que hi ha coses positives, els que la gent veu més són els aspectes negatius.

Alicia Vila i Torrents

c/ Francesc Macià, 28
Telèfon 23 65 18
17190 SALT

Plaça Mercat 67, 68, 69
Telèfon 21 30 11
17002 GIRONA

REMOTO

CENTRE RECANVIS MOTO

VENDA RECANVIS
TALLER REPARACIÓ

AGETSI
PLASTICA ITALIA

IMPORTADOR PER A ESPANYA

ariete

UTM

MALOSSI

CHIARAVALLI
LA CORONA DEI CAMPIONI

polini

Ramon i Cajal, 8 - Telèfon 24 00 61 - SALT

El P. Francesc Coll, fundador

El Beat Francesc Coll i Guitart, fundador de les Germanes Dominiques de l'Anunciata, va néixer a Gombrèn (Ripollès) el dia 18 de maig de 1812. Als onze anys entrà al Seminari de Vic però l'any 1830 ingressà a l'Ordre de Sant Domènec, al convent dels dominics de Girona. Quan estava a punt de ser ordenat sacerdot, l'any 1835, l'exclaustració religiosa que tingué lloc a Espanya expulsà els religiosos de llurs convents. El Pare Coll, però aprofità la primera conjuntura favorable i rebé l'ordenació sacerdotal a Solsona l'any 1836. Va ser vicari de les parròquies d'Artès i de Moià.

Fidel a la seva professió religiosa, va preferir de continuar en la categoria social de "frare exclaustrat", com a mesura temporal, mentre es dedicava a l'exercici de la predicació sagrada, tal com corresponia al carisma de l'Ordre de frares Predicadors.

Durant més de quaranta anys recorregué incansablement els camins del país, com a missioner popular, a vegades en grup, altres vegades sol, però sempre amb un gran esperit renovador de la vida cristiana en la societat catalana del seu temps.

L'any 1850 fou nomenat Director del Tercer Ordre de Sant Domènec a Catalunya, i així disposà del

Beat Pare Coll

mitjà jurídic que li calia per posar els fonaments d'una institució religiosa femenina que es dedicués a la formació cristiana de les nenes i a obres socials, en els llocs més pobres i més desatesos, institució que, com a branca de la família dominicana, brotà l'estiu de 1856.

L'any 1869, un atac apoplèctic minà greument la seva salut, i si bé es recuperà en part, altres atacs agreujaren la malaltia, fins al moment final, que s'esdevingué a Vic el 2 d'abril de 1875, data en què el Servent de Déu sortí a l'encontre definitiu amb el Pare.

AUTO - ESCOLA

L'auto-escola jove i diferent

C/. Creu, 36-38 entl. B
Tel. 20 01 05 **GIRONA**

Ctra. Palamós, 58
Tel. 49 23 47 **CELRÀ**

GESTORIA ADMINISTRATIVA

Impostos - Vehicles - Llicències - Assegurances Socials
DECLARACIÓ DE RENDA, podem solucionar els vostres dubtes

ASSEGURANCES - INCENDIS - ROBATORIS - VEHICLES, etc...
NACIONAL HISPÀNICA, S.A. - SEGUR - CAIXA - GENERALI

Pas. Països Catalans, 147 - Tel. 24 44 49 - 17190 SALT

Sport Garatge, s.a. JOSEP CASALS

- * Reparacions
- * Engrassaments
- * Neteja

Pas. Marquès de Camps, 5
Tel. 23 33 11 - SALT

Subministres
Catalunya, s.l.

VOLVO

Camions i Autobusos

Pas. Marquès de Camps, 3 - Tels. 23 33 11 - 23 78 83
SALT

Fàbrica de miralls
Col·locació i instal·lació
Especialitat en vidrieres
artístiques
Finestres de Celosia
Mampares per a bany

DISTRIBUIDOR

SOLAR S.A.

¡¡¡¡¡
¡¡¡¡¡
¡¡¡¡¡

C/. Joan Maragall, s/n. - Zona Esportiva
Telèfon 23 58 11 - SALT

Ple del Consell Municipal de 4 de juny de 1937, on se sol·licita la creació d'escoles al col·legi de les "Ex-Hermanes".

Concejales
Sr. Estany
Sr. Barandian
Sr. Guirana
Sr. Paus
Sr. Cabrerada

President
Fontané
Consellers.
Pardo
Martin
Ribot
Catalan
Vila
Aymeric
Brugué
Alfons
Poch
Torner
Boada

A les Dues Corporacions de la vila de Salt, als quatre dies del mes de juny del mil nou cents treinta set, es va celebrar l'Ajuntament en sessió pública ordinària, amb assistència dels mateixos Consellers que s'anulen al marge.

Actuà de Secretari el que ho és de l'Ajuntament _____

La sessió va començar a les 21 hores 10 minuts, sota la presidència del President, companyen En Josep Fontané i Mè Talguerres

El qual després que l'infrascrit Secretari llegís l'acta de la sessió anterior, i fet això fou aprovada i autoritzada.

1.ª Comença donant compte de la recaptació obligant dels Ex-Hermanos en les setmanes 21, que importen, respectivament, 412'75 pessetes.

En llegit el despatx oficial de des de l'anterior sessió enja.

En l'ajuntament i en presència a discussió els diferents punts de l'ordre del dia.

1.- Sol·licitud del Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya la creació d'escoles en aquesta localitat de conformitat amb el Decret de la república de Conselleria, de 6 de febrer darrer, facilitant, a l'efecte, els edificis següents: el de les Ex-Hermanes, situat al carrer d'Herman Cortés, número 4 i el de l'ex-Convivent de les Monges de Sta. Clara, situat al carrer de Concepció Arenal, número 20, obligant-se aquest Consell Municipal a atendre les despeses de conservació, neteja, aigua, llum, calefacció i personal subalterna.

Ple municipal de Salt (Juliol de 1894), on s'informa de la visita feta a totes les escoles públiques i privades del poble per l'inspector de 1.ª ensenyança.

Presidència
Fontané
Consellers
Sr. Estany
Sr. Barandian
Sr. Guirana
Sr. Paus
Sr. Cabrerada

Sessió ordinària

En hall a primera hora del dia de setembre de 1894, es va celebrar l'ajuntament ordinari a les 8 hores de la tarda, amb assistència dels mateixos Consellers que s'anulen al marge.

La sessió va començar a les 8 hores, sota la presidència del Sr. Fontané.

El qual després que l'infrascrit Secretari llegís l'acta de la sessió anterior, i fet això fou aprovada i autoritzada.

1.ª Comença donant compte de la recaptació obligant dels Ex-Hermanos en les setmanes 21, que importen, respectivament, 412'75 pessetes.

En llegit el despatx oficial de des de l'anterior sessió enja.

En l'ajuntament i en presència a discussió els diferents punts de l'ordre del dia.

1.- Sol·licitud del Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya la creació d'escoles en aquesta localitat de conformitat amb el Decret de la república de Conselleria, de 6 de febrer darrer, facilitant, a l'efecte, els edificis següents: el de les Ex-Hermanes, situat al carrer d'Herman Cortés, número 4 i el de l'ex-Convivent de les Monges de Sta. Clara, situat al carrer de Concepció Arenal, número 20, obligant-se aquest Consell Municipal a atendre les despeses de conservació, neteja, aigua, llum, calefacció i personal subalterna.

Tintoreria
REGOLTA

Pells - Llanes de matalàs
Catifes i tot el que fa referència
a la nostra indústria

C/. Major, 312 - Tel. 23 45 43 - SALT

El col·legi Mare de Déu del Roser de les Dominiques de Salt

SÍNTESI, HISTÒRICA I PETITA CRONOLOGIA

El col·legi de les Germanes Dominiques de Salt va néixer com les altres fundacions de l'Ordre fruit del seu fundador, el Beat Pare Coll.

A finals del segle XIX l'impuls de la industrialització era ben palès al nostre poble. Fàbriques tèxtils s'instal·laven seguint el curs de la sèquia Monar. Gent d'altres pobles, especialment de les comarques de Girona, venien a Salt a la recerca de feina. El treball a les fàbriques començava moltes vegades als 8 o 9 anys. L'educació de les noies i gent adulta es feia difícil per les nombroses hores de treball, de vegades de 12 i 14 hores.

El cas de Salt era similar a molts altres llocs de Catalunya on el procés d'industrialització avançava i progressava.

****

- El 1er. de gener de 1892: Té lloc la fundació de la casa col·legi de Salt.

- Les primeres germanes provinents de Vic i enviades per la Mare General van ser: Teresa Solsona / Adelaida Garriga / Enrica Clopés i Montserrat Oller.

La Germana Dolores Canals és l'actual directora del col·legi de les Dominiques. (Foto: Martí Artalejo)

- L'escola estava ubicada al carrer del Rec, cantonada amb el Mollera (al costat de la Monar Tèxtil i el Pont del Rec).

- L'escola tenia al començament uns **130 alumnes**.

- Durant el dia es feien classes per a nens i nenes en el parvulari, mentre que només acollia nenes per a l'educació primària.

- Es fan classes nocturnes per a les persones adultes que per motius laborals no podien assistir a classe durant el dia.

- Els locals del centre esdevenen de seguida insuficients i inadequats. Es fan gestions amb el Bisbat i el rector de la parròquia per trobar un lloc

més espaiós i de nova ubicació.

- Després de diverses gestions, el Bisbat cedeix una part de l'horta parroquial, al costat de la rectoria, del que avui és carrer Llarg i on ha estat l'emplaçament definitiu.

****

- El 1894: Només dos anys després de la fundació del col·legi i gràcies als ajuts i col·laboracions que es troben, l'escola es desplaça del carrer del Rec a la ubicació actual.

- El col·legi, en la nova situació, comença a expandir-se i a progressar.

- S'implanta un pensionat on acudeixen noies de Girona capital i de pobles de les comarques.

- El col·legi té funcions d'externat i d'internat. Per atendre les creixents tasques s'augmenta la comunitat amb 2 germanes més.

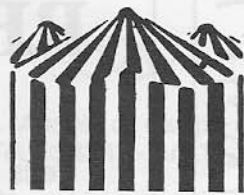
- Es crea l'escola "Dominical" que té una finalitat d'esbarjo amb caràcter moral.

- Mentrestant, es construeix i s'edifica una església que vol ser no exclusiva de la comunitat, sinó de caire semipúblic, oberta al culte i a la litúrgia externa del poble.

- El mes de maig de 1903 s'inaugura l'església. Al mateix temps té lloc la primera comunió de les nenes del col·legi.

****

**Emili
Crous**

ENVELATS

LLOGUER DE CADIRES - ENVELATS
ADORNAMENTS - PISTA PARQUET

Sant Jaume, 18 - Tel. 24 16 47 - SALT

Venda i reparació de bicicletes
velomotors i motos

**MOTOS
CATALUNYA**

PERE TEIXIDOR

C/. Major, 307
Telèfon 23 93 67
SALT

MONTESA	DUCATI
PEUGEOT	VESPA
VESPINO	DERBI
DUCSON	PUCH
HONDA	

De la sucursal al barri de Sant Antoni a la Guerra Civil.

Durant els anys 1910-20 hi ha un important creixement demogràfic a la zona del Veïnat amb la importància que adquireix la fàbrica Coma-Cros. El creixement de la zona i el nou barri fan que es demani una sucursal o annexa que atengui la població desatesa d'aquest lloc.

- L'any 1923 s'obre la sucursal del col.legi al Veïnat.

El Centre es troba instal·lat al pis principal d'una casa de l'avui carrer Major (abans c/. Princesa o carretera).

- L'atenien 2 germanes de la comunitat de Salt.

- Va funcionar fins al 1936.

- Durant la República, les germanes poden continuar fent classes, però sota la gestió i traspàs a una comissió de pares, i posteriorment sota el nom de Mútua Escolar "Baldiri Reixach".

- Durant la guerra civil, 1936-39, degut als esdeveniments de la guerra en un primer moment 4 germanes es refugien al sanatori Martí i Julià (nom en temps republicà amb què s'anomenava l'actual Hospital Psiquiàtric de Salt). Són acollides per les monges de St. Vicenç de Paül que atenien els malalts del centre.

- La resta de germanes es van quedar durant un temps a l'escola per evitar saqueigs o espoliacions. Però més tard es van haver d'acollir en una casa propietat de la congregació i, posteriorment, la dispersió fou general.

- El capellà del col.legi fou assassinat.

****

- El 4 de juny de 1937 el consistori de Salt acordà en sessió plenària

"Sol·licitar del Conseller de Cultura de la Generalitat la creació d'escoles en aquesta localitat amb el decret de la referida Conselleria de 6 de febrer darrer, facilitant a l'efecte els edificis següents: el de les ex-Hermanes, situat al carrer d'Hernan Cortés (avui carrer Llarg), número 4, i el de l'ex-Convent de les Monges de Santa Clara situat al carrer Concepció Arenal (avui Abat Oliba)... obligant-se aquest Consell Municipal a atendre les despeses de conservació, neteja, llum, calefacció i personal subaltern..."

Els darrers anys

Els anys setanta van ser, segons la comunitat, un període de renovació amb un intent d'acostar un estil de vida més proper al poble i més humil.

****

- El col.legi té ara uns 400 alumnes. Totes les etapes educatives són mixtes, i van des de pre-escolar fins a 8è. d'EGB.

- Les religioses són actualment quatre: Maria Soldevila n'és la priora i la responsable; Dolors Canals és la

Preparant el número del centenari de les Dominiques als locals de la Pastera. (Foto: Martí Artalejo)

Acabada la guerra, i concretament el 20 de març de 1939, es fa la reobertura del col.legi.

****

La postguerra

Durant l'època de la postguerra, anys 40 als 60, l'escola va tenir el seu moment màxim d'expansió. Es van fer dues ampliacions en els nous locals del carrer Llarg, on la comunitat tenia ja l'església. El nombre de religioses de la comunitat també es va doblar.

directora de l'escola; Antònia Sancimons i Remei Reverter.

Unes 15 persones més formen el conjunt de personal entre professorat, el personal d'administració i el de serveis.

- Aquests darrers anys l'escola, amb l'associació de pares, ha col·laborat en iniciatives i campanyes del poble juntament amb altres entitats i institucions de Salt.

Col·lectiu de Redacció

RELOTGERIA - JOIERIA

Comas

PLAQUES I TROFEUS

C/. Major, 83
Tel. 43 47 70

SALT

FLECA I PASTISSERIA

Currius

Carrer Llarg, 4 - Tel. 23 83 71
Pl. Onze de Setembre - Tel. 23 81 10

Fotografia 1

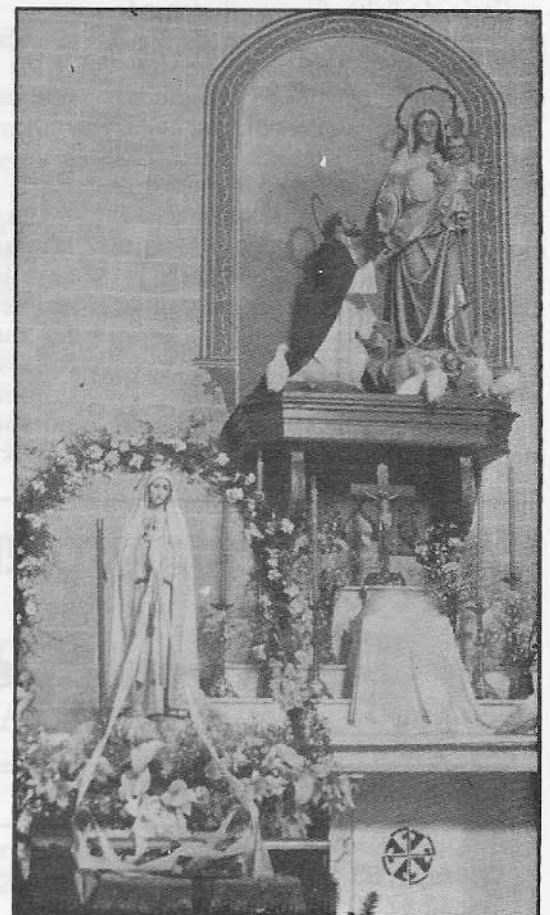

Fotografia 2

1.- Durant la Guerra es varen fer classes al Col·legi. A la foto, el mestre amb els seus alumnes l'any 1936.

2.- La comunitat de les Religioses Dominiques de Salt a la postguerra.

3.- Any 1951, visita de la Mare de Déu de Fátima a la capella del Col·legi

Fotografia 3

Fotografia 4

4.- Alumnes del Col·legi en un recés d'Aspirants d'Acció Catòlica.

5.- Benedicció de la bandera de les Joves d'Acció Catòlica.

6.- Grups d'alumnes.

Fotografia 5

Fotografia 6

Fotografia 6

Fotografia 6

Fotografia 7

Fotografia 8

Fotografia 9

7.- Processó de Corpus. Alumnes del col·legi amb la Germana Antònia.

8.- Festa de fi de curs al pati de l'escola.

9.- Les Colònies d'Estiu varen ser promogudes per l'Associació de Pares. Feien de monitors els mestres de l'Escola amb l'ajut d'antics alumnes.

Fotografia 10

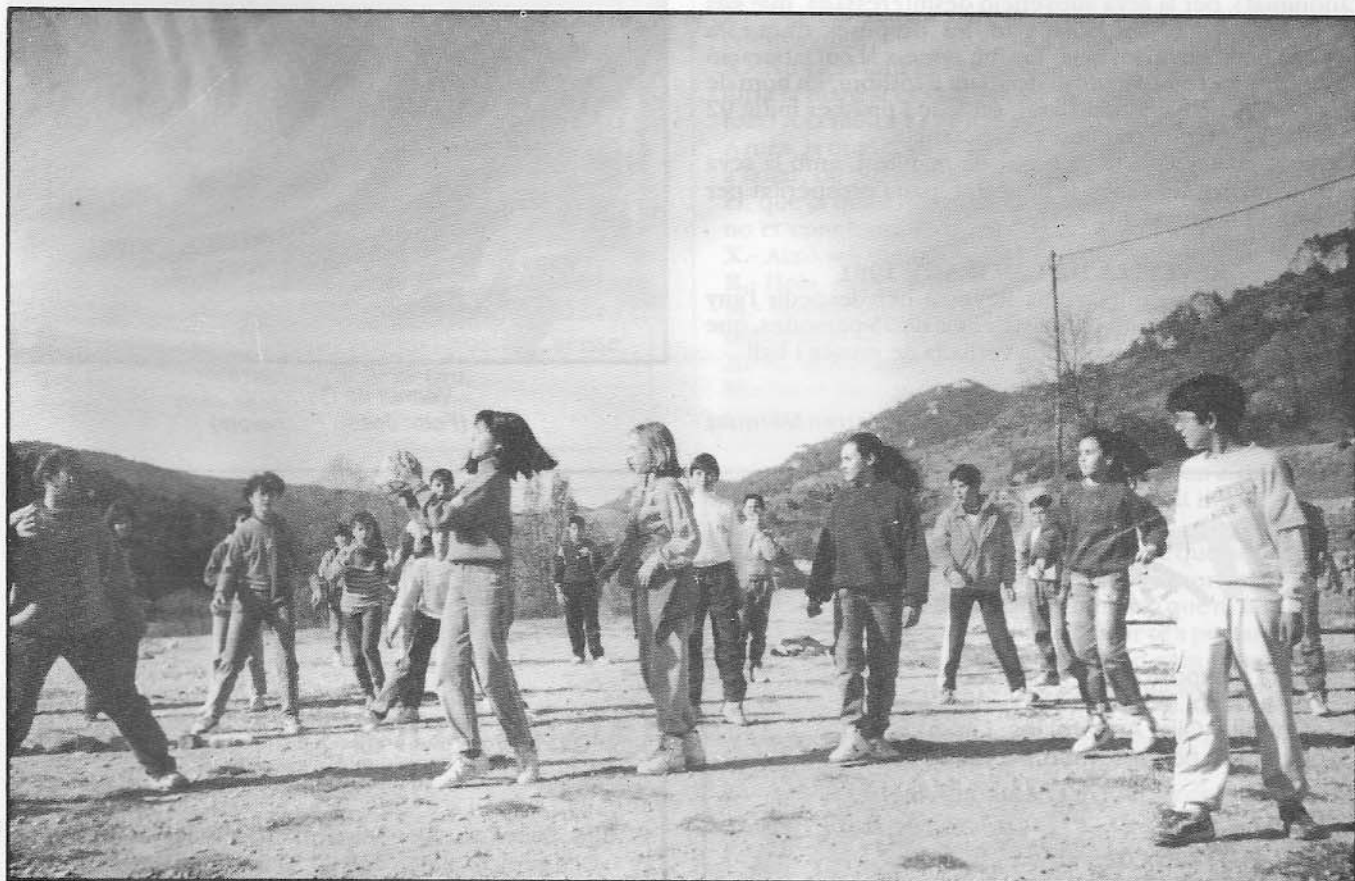

Fotografia 11

10.- Participant a la festa de l'arbre, al Pla dels Socs, el 1986.

11.- Sortida a Montserrat.

12.- Convivències a Gombren. Curs 88/89.

Fotografia 12

El dia 14 de desembre es va celebrar el ball quinzenal, molt animat i amb molta afluència de socis i simpatitzants del Casal. No cal dir que la selecció musical del Sr. Samuel Corominas i l'animació duta a terme pel Sr. Josep Macias, ha guanyat molta anomenada.

Per aquestes diades properes a les Festes Nadalenques, el Casal sorteja deu lots de queviures entre els assistents al ball i també al mateix dia se sortegen lots d'alimentació i begudes entre tots els socis del Casal. Aquest any han quedat afavorits els deu socis que a continuació anomenem: Joan Aleña-Lluís Berga-Lluís Busquets-Josefa Casadevall-Joan Corominas-Lluís Gelada-Agustí Negrell-Enriqueta Pagès-Rafel Teixidor i Francesc Torres. Enhorabona a tots.

VERMUT DE GERMANOR

El dia 26 de desembre, Sant Esteve, organitzat pel Club Petanca Salt i amb el patrocini del Casal de Jubilats, es va dur a terme el Concurs Social de Petanca "Memorial d'en Josep Cebrián". Va començar a les nou hores del matí amb molta fred i amb la participació de 53 petanquistes. Assoliren els sis primers llocs les següents tripletes, relacionades per ordre classificatori: 1.- Antonio Echave-Jesús Nogué-Magda Batallé. 2.- Luciano Díaz-Antonio Boó-Maria Oliveras. 3.- Joan Massó-Joan Fernández-Consol Arbusà. 4.- Joan Torres-Manoli Baldón-Lluís Vilà. 5.- Pere Canadell-Carmen Muñoz-Lluís Busquets. 6.- Lluís Roca-Josep M.ª Macias-Pere Palou. Va fer l'entrega de trofeus (lots de Nadal) l'Alcalde de Salt, Sr. Xavier Corominas. A les dotze hores del matí, audició de sardanes (en disc) al carrer Passeig Verdaguer, a càrrec del Sr. Samuel Corominas, amb un repertori escollit i seleccionat per ell mateix de sardanes molt encertades i d'un so agradable d'escoltar. Abans del Vermut de Germanor hi va haver una salutació per part del president del Casal, Ferran Màrquez, recordant les persones absents i especialment el nostre bon amic Josep Cebrian. Va donar les gràcies en nom de la Junta Directiva a una entitat de Salt (que vol restar en l'anonimat), per la seva subvenció desinteressada, que ens ha permès paliar en bona part les despeses d'aquesta trobada nadalenca de socis. També agraeix la col.laboració del Sr. Emili Crous. Finalitza desitjant a tothom, en nom de les diverses seccions del Casal, un feliç i pròsper mític 92 i donar les gràcies per la seva assistència. A continuació l'alcalde va posar de manifest, amb la seva breu salutació, un desig de benestar, pau i prosperitat per a tothom en aquest any.

REVETLLA DE CAP D'ANY 1991

El Casal va organitzar una Revetlla per despedir l'any 1991 i rebre el 92, amb una assistència de 75 persones, que gaudiren d'un bon sopar i una vetllada de gresca i ball.

Ferran Màrquez

Concurs de Petanca "Memorial Josep Cebrián".
(Foto: Josep Palmerola).

Sardanes al carrer - Sant Esteve 91.
(Foto: Josep Palmerola)

Vermut de Germanor.
(Foto: Josep Palmerola)

MT ARCS

Sala d'exposició permanent de
pintura col.lectiva
Cartells, Olis, Aquarel.les, Litografies,
Quadres,posters, marcs a mida, etc...

C/. Major, 135
Tel. (972) 42 21 02
17190 SALT (Girona)

Cristalleries Girona S.A.

Ctra. Sant Feliu, 22 - Tel. 21 38 16 - 17007 GIRONA
C/. Lorenzana, 41 - Tel. 20 29 90 - Fax 22 02 21
17002 GIRONA

L'acudit foll

CAP I POTA

Foto: Jaume Ollé

Aquesta cartellera d'informació municipal des de fa mesos resta en aquest lloc, i postura, sense que ningú se n'adoni ni digui ni piu,
HO TROBEU NORMAL?

LA TECA

JOSEP M.ª DUBÉ

ENCARREGUEU AMB ANTEL·LALCIÓ

Sarsueles • Pollastres a l'ast
Conills a l'ast • Anecs a l'ast
Canelons • Calamars a la romana • Cargols
Plats cuinats • Tripades, etc...

EXTENS ASSORTIT DE VINS I ESPUMOSOS

Major, 9 - Tel. 23 94 79 - SALT

La Rosa i el seu xicot

La Rosa caminava tranquil·la per un corriol que, travessant un frondós aulet, mena cap a casa seva. El camí era bastant solitari i ella, amb el cistell al braç, en el qual portava la compra que la seva mare li havia encomanat de fer a la vila, taral·lejava una cançó tot baixet, sense altres pensaments que la destorbessin. Tot d'una, sent una opressió al baix ventre, afluixa i la sonoritat d'un pet semblant al toc d'una trompeta li fa exclamar. Alsa! Continua caminant i altra volta se n'hi escapa un altre més detonant que el primer i torna a exclamar. Bomba! Segueix el seu camí i sent el trepig d'unes passes darrera seu. Es gira i... Oh, sorpresa! La persona que l'estava encalçant era el seu xicot.

R.- Mira-te'l. Fa gaire que em segueixes?

X.- No, no pas gaire. Només des d'Alsa fins a Bomba.

R.- Sempre ets sorprenent.

X.- Per què?

R.- Perquè no em creia que fossis capaç de seguir un rastre.

X.- Es veu que encara no em coneixes prou. Sempre he estat un perdiguer enjogassat.

R.- Accepto allò de perdiguer. N'has donat proves, però quant a enjogassat, ho sento per tu; hauràs de jugar tot sol perquè me'n vaig prest a portar el cistell a la mare que m'està esperant.

X.- Doncs t'acompanyo i tindrè ocasió de saludar la teva mare, i a la vegada, potser em convida a un parell de carquinyolis i d'aquell aiguardent de cireres que ella tan bé sap preparar.

R.- Si vols acompanyar-me no hi seria de més de mostrar-me la teva gentilesa ajudant-me a portar el cistell que ja em té el braç adolorit.

X.- No faltaria més. A tu i tot et portaria si això et complagués.

R.- No facis tant el valent que no peso pas tan poc. Què diria la mare si et veia arribar esbufegant, amb la llengua fora? A la millor es creuria que m'havia torçat un turmell. A més, ja quasi estem arribant. Hola, macus! Em trobàveu a faltar, oi? No li dieu res, al meu company? Lladrant no, ci, que ja quasi, quasi és de la família. Ja ho veus, encara no et coneixen.

X.- Això vol dir que hauré de venir més sovint.

R.- Hola, mare, he trobat un ajudant pel camí.

M.- Sempre és complaent de trobar un ajudant i encara millor si és un caparró com aquest.

X.- Ei, m'esteu esbullant la clenxa!

M.- No et preocupis, amb els rinxols esbullats i tot, també t'estimarà; de totes maneres, l'haver-vos trobat ha estat casual o ja estava prèviament convingut?

R.- Ui, mare! Si us ho expliqués esclafarieu a riure.

X.- No, Rosa, no li ho diguis. El fet és molt insòlit, i ja li ho contarem un altre dia.

M.- Com que us tinc tota la confiança i sé que no és res que no es pugui explicar, renuncio a la meua curiositat i ara us deixo i me'n vaig a endreçar la comanda que m'heu portat; i tu nena, si ha estat tan gentil d'ajudar-te a portar el cistell, el menys que pots fer és convidar-lo a un pisolabis.

R.- Ja ho veus; no pots pas estar decebut si a més de la filla també t'estima la mare.

X.- Ja ho veig. Tanta benaurança te l'hauré de compensar amb un petó....

R.- Ei, no et passis, que això va més enllà del programa....